

Metodologie ISK

Strategie empirického výzkumu

Rozpracování výzkumného problému

Zajištění kvality ve výzkumu

Ladislava Suchá, 11. března 2011, Brno

Fáze empirického výzkumu

1. volba výzkumného problému
2. formulace výzkumných otázek
3. rozhodnutí o vzorku
4. rozhodnutí o technikách sběru dat
5. konstrukce výzkumného nástroje
6. pilotáž výzkumného nástroje a jeho úprava
7. sběr dat
8. analýza dat
9. psaní výzkumné zprávy

Po celou dobu: zajišťování kvality

No problem, no research...

- *At the very heart of every research project is the problem. It is paramount in importance to the success of the research effort, and it should be so considered by every researcher. The situation is quite simple: no problem, no research.” (Leedy, in Powell, 1997, p. 19)*
- *„The formulation of a problem is often more essential than its solution.” (Selltiz, in Powell, 1997, p. 19)*
- *The statement of the problem is the first, and perhaps most important, step in setting up a research study“ (Hernon & Metoyer-Duran, 1993, p. 71)*

Kde vzít výzkumný problém?

- Studium literatury
 - Doporučení pro další výzkumy (závěry článků, editorially, ...)
 - Nesouhlas se závěry předchozích výzkumů
 - Spory o povahu problému
 - Replikace existujících výzkumů (platí teorie i v našich podmínkách? Ověření reliability)
 - Rozšíření existujících výzkumů (na nový vzorek, o nové metody)

Kde vzít výzkumný problém?

- Zkušenosti, otázky z praxe (EBL)
- Osobní zkušenost
- Brainstorming s ostatními
- V praxi často:
 - Grantové výzvy
 - Výzvy pro příspěvky do vědeckých sborníků, konferencí, tematických čísel časopisu...

Formulace výzkumného problému

- Na začátku: **výzkumné téma**
- Jak shrnout výzkumné téma do **několika vět?**
- Výzkumný problém formulujeme jako **výzkumnou otázku** (soubor otázek)
 - V kvantitativním výzkumu dále formulujeme výzkumné hypotézy (induktivní statistika)

Formulace výzkumného problému

- **„So what“ test**
 - Není výzkumný problém příliš triviální?
 - Je relevantní k oboru?
 - Přináší něco nového?

4 kroky k výzkumnému problému

1. Dekompozice tématu
2. Definice pojmů
3. Hledání proměnných a jejich vztahů
4. Zkoumání měřitelnosti proměnných

Dekompozice tématu

- Rozložení na dílčí, zpřesňující problémy
 - Lepší zvládnutelnost
 - Mohou být zkoumány samostatně
 - Nemělo by jich být moc
 - Rozvést hlavní dílčí problémy

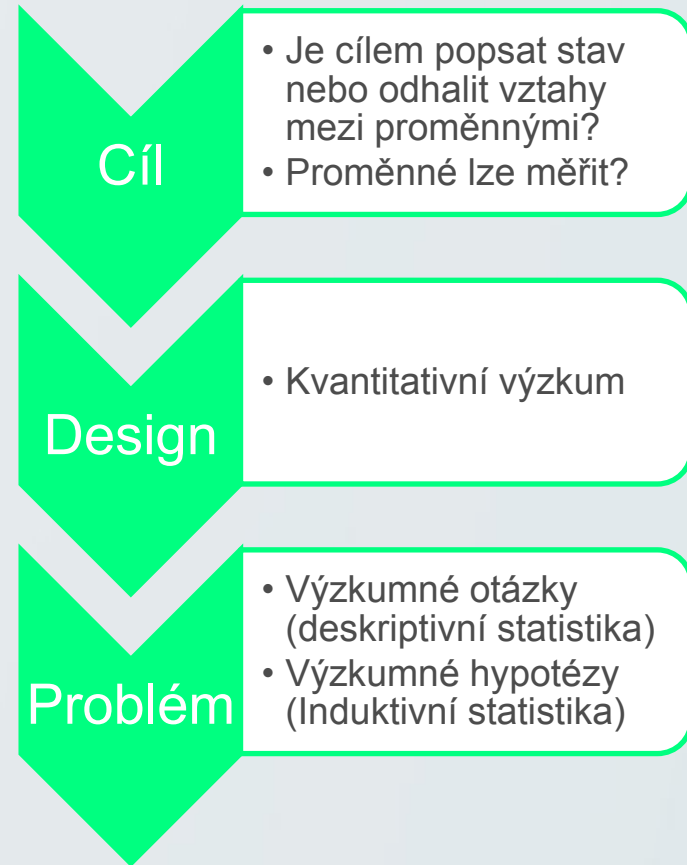
Definice pojmů

- Tzv. **operační/operativní definice** (kvantitativní výzkum)
- Neříká, co proměnná je, ale jak se pozná
- Koncept je vyjádřen popisem operací, kterými bude měřen
- I operační definice musí být zakotvena v teorii

Hledání proměnných / měřitelnost

- Často nemůžeme zkoumat samu vlastnost, ale jen její projevy
- Závislé a nezávislé proměnné
- Redukce počtu proměnných a vztahů mezi nimi
 - 4 druhy redukce (Disman)
- Jsou proměnné měřitelné?

Co s výzkumným problémem?

Příklad: od tématu k problému

Výzkumné téma:

Proč lidé navštěvují knihovny?

Dekompozice:

Je důvodem návštěv knihovny půjčování knih?

Kulturní program? Liší se to podle pohlaví? Stáří?

Druhu knihovny? (...)

Definice:

Co myslíme návštěvou knihovny? Jak budeme měřit vzdělávání?

Konceptualizace výzk. problému

Vlastnosti stanovení výzkumného projektu (*Hernon & Metoyer-Duran, 1993*):

- Jasnost a preciznost (vyvarovat se příliš obecných formulací)
- Identifikace toho, co budeme zkoumat (vyvarovat se hodnotově orientovaných výrazů)
- Identifikace otázek a klíčových proměnných
- Identifikace klíčových konceptů a termínů
- Artikulace ohraničení výzkumu (časové, místní)
- Zobecnitelnost (preferencí problémů, které mohou být využity i jinde)
- Zdůraznění důležitosti výzkumu
- Používání vhodné terminologie (nepoužívání žargonu!)
- Jít dále za popis

Kritéria kvality výzkumu

Validita (platnost)

- *Zkoumáme/měříme skutečně to, co jsme měřit chtěli*
- *Byl splněn cíl výzkumu, získali jsme věrný obraz skutečnosti*

Techniky kontroly validity

- Validita založená na členství ve známé skupině
- Prediktivní validita
- Souběžná validita
- Konstruovaná validita
- Validita založená na mínění soudců
- Validita testovaná výčtem obsahu
- Zjevná validita

(Disman)

Kritéria kvality výzkumu

Reliabilita (opakovatelnost)

- *Při opakování přináší stejné výsledky*

Reprezentativita (zobecnitelnost)

- *Můžeme výsledky vztáhnout i na další objekty, které nebyly předmětem zkoumání?*

Projekt výzkumu

Teoretická část

- Vymezení cílů, účelu, rozsahu výzkumu
- Dosavadní řešení problematiky (přehled literatury)
- Identifikace proměnných, definice pojmů
- Zdůvodnění provedených redukcí

Projekt výzkumu

Metodologická část

- Co je zkoumaná populace, jak je konstruovaný vzorek?
- Jaký je design výzkumu / výzkumný nástroj? (např. ukázka dotazníku v příloze)
- Diskuze zobecnitelnosti
- Etické aspekty (anonymita)

Projekt výzkumu

Realizační část

- Struktura týmu
- Etapy výzkumu
- Finanční rozpočet

Cvičení

Návrh výzkumného problému

- Výzkumné téma
- Dekompozice na dílčí problémy
- Proměnné / indikátory
 - Jaká proměnná
 - Jak ji budeme zjišťovat?